

КОНТРОЛІНГ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМНИЦТВА

УДК 338.512

Хілімончик Д. О. студентка 3 курсу
Факультету менеджменту і маркетингу
ХНЕУ ім. С. Кузнеця

У сучасних умовах господарювання питання забезпечення умов економічного зростання підприємницької діяльності постає на перший план. Розвиток підприємництва є неможливим без інновацій, спрямованих на підвищення його ефективності, забезпечення його відповідності суспільним запитам, гнучкості реагування на зміни в економічному середовищі та адаптивності до них. Тому питання контролінгу інновацій як концепції забезпечення ефективного управління інноваційними процесами суб'єкта господарювання є гостро актуальними на всіх підприємствах.

Одним з популярних останнім часом у всьому світі управлінських інструментів, спрямованих на забезпечення підвищення ефективності управління діяльністю підприємницької структури, є контролінг. Як показує світова практика і російський досвід використання контролінгу в управлінській діяльності, введення в повною мірою в систему управління підприємницькою структурою контролінгу дозволяє істотно поліпшити координаційну функцію менеджменту підприємницької структури на всіх її рівнях управління, в управлінні дозволяє реалізувати «наскрізний» підхід, інтегруючи різні функції і процеси. Це, в свою чергу, вимагає наявності релевантної та об'єктивної інформаційно-аналітичної підтримки.

Актуальність теми зумовлена тим, що на сьогодні питання контролінгу інновацій підприємницької діяльності важливе, перш за все, для підвищення її ефективності.

Метою статті є аналіз змістовного поля поняття «контролінг інновацій», визначення місця в системі контролінгу та в управлінській системі підприємництва, визначення кола функцій контролінгу інноваційної діяльності.

Для початку треба визначити необхідність контролінгу інновацій. Може виникнути враження, що системи управління інноваціями (менеджменту інновацій) цілком достатньо для забезпечення розвитку підприємництва. Проте це не так: так само, як контролінг не дублює функції управління в цілому, так і контролінг інновацій має функціональне поле, відмінне від менеджменту інновацій.

Контролінг інновацій – це складова системи контролінгу за орієнтацією на окремі сфери фінансово-господарської підприємницької діяльності шляхом координації, моніторингу, аналізу, методичного та інформаційного забезпечення інноваційних проектів.

Залучення спеціалістів з контролінгу для підтримки процесу управління інноваційними проектами, звісно, призводить до збільшення витрат на реалізацію проекту. Утім, як показала практика застосування контролінгу інновацій, ефективне управління за підтримки контролінгу дозволяє зменшити фактичні грошові витрати та витрати часу в середньому майже на 50%.

Окремі аспекти дослідження проблематики контролінгу інноваційної діяльності підприємництва представлено в роботах Балабанової Л.В. [1], Башкатової Ю.І. [2], Михайличенко Н.М. [4], Оліфрова О.В. [5], Пестовська О.В. [6].

Функціональна область застосування у практичній діяльності моніторингу доволі тісно пов'язана з аналізом та контролем, які є загальними функціями менеджменту. Така ситуація вимагає детальніше окреслити суть цієї функції у контексті розмежування функцій менеджменту та контролінгу.

Основною метою інформаційно-аналітичної підтримки процесу прийняття управлінських рішень у сфері контролінгу інноваційної діяльності є створення регламентів, які спонукають до обміну знаннями. Вона передбачає структуризацію, накопичення та розповсюдження інформації серед менеджерів для її аналізу та подальшого використання.

Функція методологічної підтримки процесу прийняття управлінських рішень є найбільш однозначною, на думку різних авторів, за належністю

до сфери контролінгу інноваційної діяльності. Вона сприяє впровадженню нових підходів до виконання тактичних та стратегічних завдань управління підприємництвом. Решта функцій контролінгу інноваційної діяльності можуть відбуватись лише за відсутністю у структурі управління спеціальних підрозділів, які займаються інноваційною діяльністю. Рішення про впровадження інновацій безумовно приймається відділом менеджменту суб'єкта господарювання, а його реалізація покладається на підрозділ контролінгу. Така ситуація властива підприємницькій діяльності, яка не займається науково-дослідною та дослідно-конструкторською діяльністю, але вважається інноваційно активною.

Основними завданнями стратегічного контролінгу інноваційної діяльності є: розробка концепції реалізації інноваційного розвитку підприємництва, процедури впровадження та забезпечення дієвості системи контролінгу інноваційної діяльності; підтримка стратегічного управління інноваційною діяльністю на основі використання інструментарію контролінгу; визначення та розроблення заходів щодо ліквідації «вузьких місць» в інноваційній діяльності суб'єкта господарювання.

Завданням тактичного контролінгу інноваційної діяльності є: ефективно використання інструментарію та методик тактичного контролінгу; забезпечення прибутковості інноваційної діяльності підприємства через реалізацією функцій контролінгу інноваційної діяльності; функціонування системи раннього попередження та негайного реагування; удосконалення бюджетної політики у сфері інноваційної діяльності суб'єкта господарювання.

Таким чином, сучасні умови господарювання вимагають від підприємницької діяльності постійної уваги до управління інноваційними процесами. Саме це зумовлює актуальність розробки концепції, яка відповідала б як вимогам сучасного менеджменту, так і умовам економічного середовища, що постійно й швидко змінюється, особливо у сфері інновацій.

Отже, узагальнюючи вище викладене, можна стверджувати, що такою концепцією може служити концепція контролінгу, на засадах якої пропонується реалізація субсистеми контролінгу інновацій в підприємницьку діяльність.

Література:

1. Балабанова Л.В. Маркетинговий контролінг: теорія та методологія: монографія / Л.В. Балабанова, О.О. Гасило – Донецьк: ДонДУЕТ, 2006. – 212 с.

2. Башкатова Ю.И. Контроллинг: Учебно-методический комплекс [Електронний ресурс] / Ю.И. Башкатова – М. : Изд. Центр ЕАОИ. 2009. – 104 с.

3. Концепция контроллинга: Управленческий учёт. Система отчётности. Бюджетирование / Horvat & Partners; Пер. с нем – 2-е изд. – М. : Альпина Бизнес Букс, 2006. – 269 с.

4. Михайличенко Н.М. Проблеми визначення кола функцій контролінгу інновацій / Н.М. Михайличенко – Маркетинг і менеджмент інновацій, 2012, № 1. – С. 164-168.

5. Оліфров О.В. Контролінг інформаційних систем підприємства : монографія / О.В. Оліфров – Донецьк: Дон ДУЕТ ім. Туган-Барановського, 2003. – 325 с.

6. Пестовская Е.В. Концепция контроллинга инноваций. – Е.В. Пестовская. Век качества. № 4. – 2010 г. – С. 56-59.

Науковий керівник:
підприємницької діяльності
к.е.е., доцент

Матвієнко-Біляєва Г.Л.

Опубліковано в авторській редакції